

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра післядипломної освіти лікарів-стоматологів

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор закладу вищої освіти з
науково-педагогічної роботи та
післядипломної освіти

_____ Ігор СКРИПНИК

« ____ » _____ 20__р.

**Навчальний план та програма
циклу тематичного удосконалення**

«Сучасні алгоритми лікування карієсу»

Тривалість циклу – 78 годин

Навчальний план та програма циклу тематичного удосконалення для лікарів-стоматологів розроблені згідно до положень наказів МОЗ України від 22.02.2019 р. №446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів», № 1751 від 18.08.2021 р. «Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 22.07.1993 р. №166», № 1753 від 18.08.2021 р. «Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 22.02.2019 р. №446», №1347 від 25.07.2023 р. «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями» співробітниками кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів Полтавського державного медичного університету (зав. кафедри – доцент Олена ГУРЖІЙ).

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Андрій САМОЙЛЕНКО – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри терапевтичної стоматології та стоматології ФПО Дніпровського державного медичного університету

Ірина ТКАЧЕНКО - доктор медичних наук, професор, завідувачка кафедри пропедевтики терапевтичної стоматології Полтавського державного медичного університету

Навчальний план і програма обговорені на засіданні кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів (протокол № 7 від 06 листопада 2024 р.).

Навчальний план і програма схвалені на засіданні Вченої ради навчально-наукового інституту післядипломної освіти ПДМУ (протокол № 3 від 15 листопада 2024 р.).

СКЛАД РОБОЧОЇ ГРУПИ

Таїса СКРИПНІКОВА

- кандидат медичних наук, професор закладу вищої освіти кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів Полтавського державного медичного університету

Олена ПИСАРЕНКО

- кандидат медичних наук, доцент закладу вищої освіти кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів Полтавського державного медичного університету

Ольга КУЛАЙ

- кандидат медичних наук, доцент закладу вищої освіти кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів Полтавського державного медичного університету

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Тематичне удосконалення передбачає підвищення кваліфікації лікарів з окремих розділів відповідної спеціальності.

Основною метою навчання на тематичному циклі зі стоматології є вдосконалення та набуття лікарем-стоматологом певних теоретичних знань і практичних навичок з окремих розділів чи тем, або оволодіння конкретною технологією лікування.

Карієс має високу поширеність до 60-98% за ВООЗ серед населення. Це визначає його клінічне та соціальне значення. Прогресуюче каріозне ураження твердих тканин зуба, ускладнене пульпітом, періодонтитом, нерідко веде до втрати зубів, негативно впливає на загальний стан здоров'я, погіршуючи якість життя.

Метою циклу тематичного удосконалення «Сучасні алгоритми лікування карієсу» є поглиблення теоретичних знань, практичних вмінь лікарів-стоматологів з організації надання стоматологічної допомоги на сучасному рівні, актуальних питань діагностики захворювань органів порожнини рота, амбулаторного знеболювання в стоматології, клініки, діагностики, лікування одонтопатології, вибору пломбувальних матеріалів.

Навчальний план та програма циклу тематичного удосконалення «Сучасні алгоритми лікування карієсу» складені відповідно до наказів МОЗ України про постійне вдосконалення спеціалістів та концепції безперервного професійного розвитку, включає окремі курси (розділи), передбачає: лекційний курс, практичні та семінарські заняття. На семінарських заняттях проводяться дискусії, самостійні доповіді слухачів, моделювання клінічних ситуацій, рішення ситуаційних завдань. Слухачі виконують певний обсяг практичної роботи, набуваються практичні навички.

Контингент: лікарі-стоматологи, лікарі-стоматологи-терапевти, які працюють у лікувальних чи спеціалізованих закладах, приватних кабінетах, стоматологічних поліклініках, завідувачі стоматологічних відділень та кабінетів.

Термін навчання - 78 навчальних годин (2 тижні). Навчання на циклі тематичного удосконалення (ТУ) тривалістю 2 тижні забезпечує отримання 50 балів БПР.

У кінці циклу передбачено залік з питань засвоєного матеріалу.

Слухачі, які успішно освоїли програму та склали залік, отримують Посвідчення про проходження циклу тематичного удосконалення, встановленого МОЗ України зразка.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ЦИКЛУ ТЕМАТИЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ “Сучасні алгоритми лікування карієсу”

Кількість годин: 78 годин

Код курсу	Назва курсу	Всього годин	Кількість годин		
			лекції	семін.	практ.
1	Організація надання стоматологічної допомоги пацієнтам з карієсом зубів на сучасному рівні	6		2	4
2	Сучасні погляди на етіологію, патогенез карієсу. Класифікація карієсу.	6	2		4
3	Діагностика карієсу	12	2	4	6
4	Лікування карієсу	24	2	8	14
5	Профілактика карієсу	12	2	4	6
	Разом:	60	8	18	34
	Залік	6			
	Додаткові програми:				
7	Військово-медична підготовка	12	6	6	
	ВСЬОГО:	78			

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ЦИКЛУ ТЕМАТИЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ
“Сучасні алгоритм лікування карієсу”

Код курсу	Назва курсу, розділу, теми
Курс 1. Організація надання стоматологічної допомоги пацієнтам з карієсом зубів на сучасному рівні	
1.1	Складові Стандарту медичної допомоги «Карієс зубів» наказ МОЗ України від 23.05.2024 № 869
1.2	Епідеміологічні аспекти карієсу.
Курс 2. Сучасні погляди на етіологію, патогенез карієсу. Класифікація карієсу.	
2.1	Теоретичні основи що пояснюють виникнення та розвиток карієсу
2.2	Класифікація карієсу за ICDAS. Оцінювання факторів ризику карієсу (перший крок за стандартом медичної допомоги «Карієс зубів»)
Курс 3. Діагностика карієсу	
3.1	Діагностичний алгоритм по виявленню каріозного ураження та оцінки ступеня його активності (другий крок за стандартом медичної допомоги «Карієс зубів»)
3.2	Основні та допоміжні методи обстеження на карієс
3.3	Рентгенологічні методи виявлення карієсу
3.4	Визначення факторів ризику та складання індивідуального плану діагностики.
Курс 4. Лікування карієсу	
4.1	Складання індивідуального плану лікування каріозного ураження (третій крок за стандартом медичної допомоги «Карієс зубів»)
4.2	Неоперативний метод лікування карієсу.
4.3	Оперативно-відновлювальний метод лікування карієсу
4.4	Четвертий крок за стандартом медичної допомоги «Карієс зубів» - проведення необхідного профілактичного та реставраційного лікування.
4.5	Композитні стоматологічні матеріали для прямого відновлення. Адгезивні системи
4.6	Естетика стоматологічних композитів
4.7	Цементи для прямого відновлення. Сучасні стоматологічних амальгами
4.8	Помилки у лікуванні карієсу.
Курс 5. Профілактика карієсу	
5.1	Складання індивідуальної програми профілактики карієсу.
5.2	Методи та засоби профілактики карієсу.
5.3	Гігієна порожнини рота.
5.4	Фтор та антимікробні засоби в профілактиці карієсу.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН З ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ДЛЯ ЦИКЛІВ ТЕМАТИЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ

№ №	Назва курсу	Кількість навчальних годин			
		Лекції	Прак тичні заня ття	Семіна р ські заняття	Разом
1	2	3	4	5	6
1.	Військово-медична підготовка				
1.1	Організація медичного забезпечення військ				12
1.1.1	Актуальні питання організації медичного забезпечення військ воєнного та мирного часу	2	-	2	4
1.1.2	Сучасна система лікувально-евакуаційного забезпечення Збройних сил України	2	-	2	4
1.1.3	Медична служба оперативних об'єднань	2	-	2	4
	Разом:				12

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Код курсів	Назва курсу, розділу, теми
1. Військово-медична підготовка	
1.1	Організація медичного забезпечення військ
1.1.2	Актуальні питання організації медичного забезпечення військ воєнного та мирного часу
	Завдання і організація медичної служби Збройних Сил України воєнного та мирного часу. Сучасні види зброї та їх вплив на величину і структуру санітарних втрат. Умови діяльності медичної служби, їх вплив на організацію медичного забезпечення бойових дій військ. Військові частини та заклади медичної служби Збройних Сил України. Підготовка військово-медичних кадрів. Взаємодія медичної служби Збройних Сил України із державною системою охорони здоров'я. Участь медичної служби Збройних Сил України у створенні загальнодержавної системи екстремальної медицини.
1.1.3	Сучасна система лікувально-евакуаційного забезпечення Збройних сил України.
	Зміст лікувально-евакуаційних заходів у військах. Основні етапи розвитку системи лікувально-евакуаційного забезпечення. Етап медичної

	евакуації, завдання, принципова схема розгортання і організація його роботи. Медичне сортування, завдання, види, організація проведення. Вид і обсяг медичної допомоги, їх зміст, порядок надання та маневр ними в ході бою (операції). Характеристика кваліфікованої та спеціалізованої медичної допомоги. Медична евакуація, порядок і організація її проведення. Особливості організації лікувально-евакуаційного забезпечення військ на сучасному етапі розбудови Збройних Сил України.
1.1.4	Медична служба оперативних об'єднань
	Завдання та організаційно - штатна структура медичної служби дивізії (бригади). Медична служба механізованої дивізії (механізованої бригади). Медичний пункт полку, принципова схема розгортання, організація роботи. Окремий медичний батальйон (далі - ОМедБ), завдання, організаційно-штатна структура та оснащення. Розгортання та організація роботи. Призначення, штат, обладнання, оснащення та організація роботи функціональних підрозділів ОМедБ.

ПЕРЕЛІК
практичних навичок для оволодіння на циклі
тематичного удосконалення

№ п/п	Назва практичних методик та навичок	Ступінь оволодіння	
		знати	вміти
1	2	3	4
1	Основні методи дослідження: - опитування хворого - огляд - зондування - перкусія		+
2	Допоміжні методи дослідження: - термометрія - вітальне забарвлення - ультрафіолетова люмінесценція - транслюмінесценція - визначення індексів гігієни - визначення кислотності зубного нальоту - визначення електропровідності твердих тканин зуба - електроодонтометрія - визначення біоелектричного потенціалу твердих тканин зуба - лазерна флюорометрія - рентгенографія - визначення рН ротової рідини - визначення індексу кровоточивостіВОР		+
3	Відпрацювання схеми поглибленого клінічного дослідження стоматологічного хворого, оцінка даних обстеження: -заповнення опитувальників для оцінки режиму та кількості вживання вуглеводів -заповнення опитувальника CCI risk tool -алгоритм обстеження для встановлення діагнозу за класифікацією ICDAS -складання плану лікування з врахуванням факторів ризику карієсу -складання індивідуального плану профілактики карієсу з врахуванням факторів ризику карієсу		+
4	Препарування каріозних порожнин в залежності від їх локалізації та вибору відновного матеріалу.		+

5	Проведення рем-терапії в залежності від їх локалізації вогнища каріозного ураження та засобу.		+
6	Проведення професійної гігієни ультразвуковим методом, повітряно-абразивними системи.		+

Питання до заліку на циклі тематичного удосконалення
«Сучасні алгоритм лікування карієсу»

1. Карієс, сучасне визначення. Сучасна концепція розвитку карієсу, патогенезу карієсу
2. Класифікації карієсу. Міжнародна система виявлення та оцінки карієсу ICDAS.
3. Використання моделі CCI, 4D в концепції надання стоматологічної допомоги з максимальним збереження твердих тканин зуба.
4. Загальні фактори ризику розвитку карієсу.
5. Місцеві фактори ризику розвитку карієсу.
6. Визначення індивідуального рівня гігієни порожнини рота.
7. Вимоги до проведення та критерії візуального обстеження за ICDAS. Поняття про прихований карієс.
8. Основні методи обстеження на карієс та методи оцінки вітальності пульпи.
9. Щоденні компоненти/фактори контролювання карієсу.
10. Значення гігієни порожнини рота в контролюванні розвитку карієсу.
11. Значення фторидів в контролюванні розвитку карієсу. Індивідуальні та професійні заходи. Особливості для пацієнтів з високим ризиком розвитку карієсу
12. Значення «дієти», здорових звичок у харчуванні в контролюванні розвитку карієсу.
13. Ремінералізуюча терапія за допомогою фторвмісних засобів. Показання. Методика. Засоби
14. Ремінералізуюча терапія за допомогою нефторвмісних засобів. Показання. Методика. Засоби
15. Імпрегнаційна методика лікування карієсу. Показання. Методика. Засоби
16. Інфільтраційний метод лікування карієсу полімерними смолами (Icon). Показання. Методика.
17. Герметизація фісур. Показання, види, матеріали для герметизації, методики
18. Етапи препарування каріозної порожнини в концепції адгезивного протоколу лікування карієсу та філософії мінімальноінвазивного підходу стоматологічного лікування. Методики екскавації демінералізованого дентину.
19. Матеріали для непрямого покриття пульпи та внутрішньої ремінералізації тканин зуба.
20. Особливості лікування карієсу тимчасових зубів.
21. Вибір пломбувальних матеріалів для прямої реставрації в залежності від активності каріозного процесу, групової приналежності зуба, класу порожнини. Клінічний протокол.
22. Складові персоналізованої програми профілактики карієсу.
23. Помилки в лікуванні карієсу.
24. Професійна гігієна порожнини рота.
25. Сучасні відновлювальні та пломбувальні матеріали.
26. Адгезивна техніка реставрації зубів.

Рекомендована література:

1. Електронний документ «КАРІЄС ЗУБІВ. КЛІНІЧНА НАСТАНОВА, ЗАСНОВАНА НА ДОКАЗАХ», 2024 р., https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2024/05/2024_kn_kariyes_zubiv.pdf
2. Електронний документ «СТАНДАРТ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ. КАРІЄС ЗУБІВ», 2024 р. https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2024/05/smd_869_23052024.pdf
3. Електронний документ «КАРІЄС ТИМЧАСОВИХ ЗУБІВ. КЛІНІЧНА НАСТАНОВА, ЗАСНОВАНА НА ДОКАЗАХ», 2024 р., https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2024/04/2023_kn-kariyes-tymchasovyh-zubiv.pdf
4. Електронний документ «СТАНДАРТ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ. КАРІЄС ТИМЧАСОВИХ ЗУБІВ», 2024 р. https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/smd_435_14032024.pdf
5. Військова стоматологія: підручник / А.М.Лихота, Вю.В.Коваленко.- К.:УВМА, АграрМедіаГруп, 2016.- 284 с.
6. Шинкевич В.І. Карієс зубів: навч. посібник / В.І. Шинкевич, І.П. Кайдашев. – Полтава: АСМІ, 2011.-98с.
7. Профілактика стоматологічних захворювань: підруч. / За ред. проф. Л. Ф. Каськової.; УМСА. Стереотипне видання. - Львів: ПП «Магнолія 2006», 2019. - 404 с.
8. Променева діагностика в стоматології / [Каменецький М. С., Первак М. Б., Косарева Л. І. та ін.]. – Донецьк : Ноулідж, 2010. – 141 с.
9. Методи візуалізації даних КПКТ-досліджень в стоматології: методичні рекомендації для лікарів-стоматологів / Скрипников П.М., Дубина В.О., Приходченко С.В., Тимошенко Ю.В., Лазарева К.А. Полтава, 2023. 122 с.